

IHM OpenData Wageningen Marine Research (IMARES): Schelpdieren CSO WOT.

Datum laatst bijgewerkt: 11-05-2026 (frequentie: ~jaarlijks)

Beschikbare Jaren: 1993-2025

Oorspronkelijke doel van de WOT Schelpdieren-survey in de Kustzone van de Noordzee is het monitoren van de bestanden van commercieel geëxploiteerde schelpdieren: *Spisula subtruncata* (halfgeknotte strandschelp) en Ensis soorten (mesheften/zwaardschedes).

De andere soorten worden meegenomen vanwege hun potentiële economische belang (zoals het zaagje *Donax vittatus*, de venusschelp *Chamelea striatula* en de otterschelp *Lutraria lutraria*), vanwege het belang voor de Kaderrichtlijn Marien en Natura 2000 en uit wetenschappelijk ecologische interesse.

In de vroege jaren van 1993 tot en met 2003 wordt de aanwezigheid van onder andere *Ophiura* (brokkelsterren), *Liocarcinus holsatus* (gewone zwemkrab), *Asterias rubens* (zeester), *Macoma balthica* (nonnetje), *Pagurus bernhardus* (gewone heremietkreeft) en *Carcinus maenas* (strandkrab) al meegenomen, maar worden nog geen lengtes en/of breedtes gemeten. Vanaf 2004 o.a. met de opkomst van mesheften gaat dit veranderen. Deze ontwikkeling wordt ondersteund door technologische ontwikkelingen waardoor lengtemetingen sneller kunnen worden uitgevoerd. Zie het overzicht in de sectie Type meting: en het overzicht van jaren en soorten met lengtemetingen in Table 1 en de toename van de lengtemetingen in de periode 2004-2015.

In de sectie Referenties staan verwijzingen naar de jaarlijkse rapportages van deze jaren.

Een andere toegang tot deze gegevens is beschikbaar in de viewer "de Schelpdiermonitor": [Schelpdieren in de Nederlandse kustzone \(wur.nl\)](#).
Op overeenkomstige wijze is voor andere gebieden toegang mogelijk (zie [Schelpdiermonitor - WUR](#))

Naast de punten van de (jaarlijkse) WOT Schelpdieren-survey zijn er punten met het ViBeG-project dat gaat over Visserij in Beschermde Gebieden. Deze 120 punten zijn allen gelegen in het Natura2000-gebied Noordzeekustzone. De eerste ronde bemonstering uit 2015 (t1) (Goudswaard *et al.*, 2015). De ViBeG-monsters worden ééns per 3 jaar bemonsters (Min.I&M i.s.m. Min.EZ, 2014). De beleidsdoelen en de maatregelen die in het kader van ViBeG zijn overeengekomen, komen deels voort uit Europese regelgeving, te weten de Kaderrichtlijn Mariene Strategie (KRM).

Type meting:

- Dichtheid (n/m²), alle soorten, alle jaren (vanaf 2004)
 - Biomassa (g/m²), alle soorten, alle jaren (vanaf 2004)
 - Lengte (mm) (zie ook Table 1)
 - Spisula spec. vanaf 2004
 - Ensis spec. vanaf 2007 (N.B. als breedte in mm)
 - Andere schelpdieren vanaf 2011 (sinds ingebruikname digitale apparatuur voor de lengtemetingen)
 - Krabben vanaf 2013 (lengtemeting voor een krab is breedte van de carapax =rugschild)
- Krab-genera: Cancer, Carcinus, Corystes, Hemigrapsus, Liocarcinus
- Sinds 2013 worden van alle aangetroffen soorten lengtemetingen uitgevoerd. Table 1 is bijgewerkt tot en met 2015 om de toename van het aantal soorten met lengtemetingen in de periode van 2004 tot en met 2015 inzichtelijk te maken.
- Bemonsterd oppervlak (m²), het oppervlak van de zeebodem dat bemonsterd is. Voor het standaard-bemonsteringsapparaat, de benthosschaaf, is de doelwaarde ca. 15 m².
 - Representatief oppervlak (ha), het oppervlak waarvoor een monsterlocatie representatief geacht wordt. Dit gegeven wordt gebruikt bij doen van bestandschattingen.
- In 2023 is dit voor gegeven voor alle beschikbare jaren (2022 en eerder) toegevoegd.

Table 1: Overzicht lengtemetingen soorten en jaren met databeschikbaarheid (bijgewerkt tot en met 2015). Vanaf 2013 wordt van alle aangetroffen soorten lengte gemeten, de tabel stopt met 2015.

Latin name	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
<i>Abra alba</i>						1	8	1103	985	789	1637	1384
<i>Abra prismatica</i>								9	6	2	2	3
<i>Angulus donacinus</i>											1	
<i>Buccinum undatum</i>								2	1			
<i>Cancer pagurus</i>											3	3
<i>Carcinus maenas</i>										229	134	207
<i>Cerastoderma edule</i>								2	3	3	49	31
<i>Chamelea striatula</i>								1976	1695	2123	2638	4021
<i>Corystes cassivelaunus</i>										95	130	179
<i>Crassostrea gigas</i>												1
<i>Crepidula fornicata</i>								2	8	3	4	
<i>Diogenes pugilator</i>							20					
<i>Donax vittatus</i>						4		2737	2037	1592	2951	4999
<i>Dosinia exoleta</i>									1			2
<i>Ebalia cranchii</i>										1		
<i>Ensis</i>				2691	2699	2386	6277	8030	6930	5011	7545	6440
<i>Epitonium (Clathrus)</i>								17	2			
<i>Epitonium clathrus</i>											8	2
<i>Euspira catena</i>											27	79
<i>Euspira nitida</i>											1192	525
<i>Euspira pulchella</i>								315	283	401		
<i>Gari fervensis</i>										1		2
<i>Hemigrapsus (spec.)</i>												9
<i>Hemigrapsus takanoi</i>											6	
<i>Liocarcinus arcuatus</i>										180		
<i>Liocarcinus depurator</i>										23	29	29
<i>Liocarcinus holsatus</i>										893	2344	602
<i>Liocarcinus marmoreus</i>											1	
<i>Liocarcinus navigator</i>											155	321
<i>Lunatia catena</i>								18	21	18		
<i>Lutraria lutraria</i>							1	1			22	10
<i>Macoma balthica</i>								2216	2327	2577	3082	2909
<i>Macropodia</i>										1		1
<i>Mactra corallina</i>											22	28
MACTRACEA									4	13		
<i>Mya arenaria</i>								2	28		16	

Latin name	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
<i>Mya truncata</i>									4			
<i>Mytilus edulis</i>								279	100	35	61	16
<i>Nassarius nitidus</i>								282	542	501	2197	568
<i>Nassarius reticulatus</i>								1311	1324	1575	1210	3130
<i>Necora puber</i>											1	1
<i>Ophiura albida</i>									9	2		
<i>Ostrea edulis</i>												1
<i>Overig</i>										1		
<i>Pagurus bernhardus</i>											1	
<i>Petricola pholadiformis</i>									2			
<i>Phaxas pellucidus</i>								3	1	2	10	2
<i>Pinnotheres pisum</i>										2		3
<i>Portumnus latipes</i>										372	402	192
<i>Scrobicularia plana</i>									1	3	2	2
<i>Spisula elliptica</i>	90	118	36	207	178	236	808	980	755	973	1174	1704
<i>Spisula solida</i>	157	208	62	297	509	539	608	605	602	437	640	1116
<i>Spisula subtruncata</i>	3285	1760	757	1158	1477	2016	2261	2335	2698	2450	2323	5363
<i>Tellimya ferruginosa</i>									1			
<i>Tellina fabula</i>								1415	2695	2859	1699	1553
<i>Tellina tenuis</i>								343	481	315	206	321
<i>Thia scutellata</i>										498	708	848
<i>Thracia phaseolina</i>											1	
<i>Venerupis senegalensis</i>								28	10	17	37	124

Figuur 1 Meetlocaties WOT Kust-survey (Schelpdieren, vanaf 2004) in rood en Meetlocaties ViBeG (t1, 2015) in oranje.

Referenties

Craeymeersch, J.A.M.; Perdon, K.J., 2004, De halfgeknotte strandschelp, *Spisula subtruncata*, in de Nederlandse kustwateren in 2004 met een bijlage over de ontwikkeling van het bestand aan mesheften (*Ensis sp.*), RIVO Centrum voor Schelpdierenonderzoek, IJmuiden (RIVO rapport C073/04) - 27 p. <http://library.wur.nl/WebQuery/wurpubs/fulltext/30354>

Craeymeersch, J.A.M.; Perdon, K.J., 2006, De halfgeknotte strandschelp, *Spisula subtruncata*, in de Nederlandse kustwateren in 2005, IMARES, IJmuiden (Rapport / Wageningen IMARES nr. C036/06) - 22 p. <http://library.wur.nl/WebQuery/wurpubs/fulltext/24509>

Goudswaard, P.C.; Kesteloo, J.J.; Perdon, K.J.; Jansen, J.M., 2008, Mesheften (*Ensis directus*), halfgeknotte strandschelpen (*Spisula subtruncata*), kokkels (*Cerastoderma edule*) en otterschelpen (*Lutraria lutraria*) in de Nederlandse kustwateren in 2008, IMARES, Yerseke (Rapport / Wageningen IMARES nr. C069/08) - 27 p. <http://library.wur.nl/WebQuery/wurpubs/fulltext/3432>

Goudswaard, P.C. ; Perdon, K.J. ; Kesteloo, J.J. ; Jol, J.G. ; Zweeden, C. van; Jansen, J.M., 2009, Mesheften (*Ensis directus*), Strandschelpen (*Spisula subtruncata*), Kokkels (*Cerastoderma edule*), Mosselen (*Mytilus edulis*) en Otterschelpen (*Lutraria lutraria*) in de Nederlandse kustwateren in 2009, IMARES, Yerseke (Rapport / Wageningen IMARES C086/09) - 37 p.
<http://library.wur.nl/WebQuery/wurpubs/fulltext/136355>

Goudswaard, P.C. ; Perdon, K.J. ; Kesteloo, J.J. ; Jol, J.G. ; Zweeden, C. van; Hartog, E. ; Jansen, J.M. ; Troost, K., 2010, Schelpdieren in de Nederlandse kustwateren, een kwantitatieve en kwalitatieve bestandsopname in 2010, IMARES, Yerseke (Rapport / IMARES Wageningen UR no. C099/10) - 66 p.
<http://library.wur.nl/WebQuery/wurpubs/fulltext/157249>

Goudswaard, P.C. ; Perdon, K.J. ; Jol, J.G. ; Kesteloo, J.J. ; Zweeden, C. van; Troost, K., 2011, Schelpdieren in de Nederlandse kustwateren Bestandsopname 2011, IMARES, Yerseke (Rapport / IMARES Wageningen UR C094/11) - 78 p. <http://library.wur.nl/WebQuery/wurpubs/fulltext/200206>

Goudswaard, P.C. ; Perdon, K.J. ; Hartog, E. ; Asch, M. van; Troost, K., 2012, Het Bestand aan Schelpdieren in de Nederlandse Kustwateren in 2012, IMARES, Yerseke (Rapport / IMARES Wageningen UR C085/12) - 44 p. <http://library.wur.nl/WebQuery/wurpubs/fulltext/238252>

Goudswaard, P.C. ; Perdon, K.J. ; Jol, J.G. ; Asch, M. van; Troost, K., 2013, Het bestand aan commercieel belangrijke schelpdiersoorten in de Nederlandse kustwateren in 2013, IMARES, Yerseke (Rapport / IMARES Wageningen UR C133/13) - 38 p.
<http://library.wur.nl/WebQuery/wurpubs/fulltext/278820>

Goudswaard, K.; A. Bakker, M. van Asch, S. Smith, B. van der Weide, E. Brummelhuis, J. Cuperus, 2015, VIBEG Monitoring T₁ in 2015 – Data Deelrapportage, IMARES rapport C172/15, IMARES Wageningen UR, IJmuiden, december 2015, <http://library.wur.nl/WebQuery/wurpubs/fulltext/367863>

Min.I&M i.s.m. Min.EZ, 2014, Mariene Strategie voor het Nederlandse deel van de Noordzee 2012-2020, Deel 2 KRM-monitoringprogramma, Juli 2015, Ministerie van Infrastructuur en Milieu in samenwerking met Ministerie van Economische Zaken, Den Haag, 164 pagina's.
https://www.noordzeeloket.nl/publish/pages/115320/mariene_strategie_voor_het_nederlandse_deel_van_de_noordzee_2012-2020_deel_2_krm-monitoringprogramma.pdf

Perdon, K.J. ; Goudswaard, P.C., 2006, De Amerikaanse zwaardschede, *Ensis directus*, en de halfgeknotte strandschelp, *Spisula subtruncata*, in de Nederlandse kustwateren in 2006, IMARES, IJmuiden (Rapport / Wageningen IMARES nr. C078/06) - 21 p.
<http://library.wur.nl/WebQuery/wurpubs/fulltext/32240>

Perdon, K.J. ; Goudswaard, P.C., 2007, Mesheften (*Ensis directus*), halfgeknotte strandschelpen (*Spisula subtruncata*) en kokkels (*Cerastoderma edule*) in de Nederlandse kustwateren in 2007, IMARES IJmuiden (Rapport / IMARES nr. C087/07) - 27 p., <http://library.wur.nl/WebQuery/wurpubs/fulltext/38193>

Perdon, K.J. ; Bakker, A.G. ; Asch, M. van, 2014, Het bestand aan mesheften, halfgeknotte strandschelpen, kokkels, mosselen, otterschelpen en venusschelpen in de Nederlandse kustwateren in 2014, IMARES, Yerseke (Rapport / IMARES Wageningen UR C130/14) - 44 p.
<http://library.wur.nl/WebQuery/wurpubs/fulltext/326490>

Perdon, K.J., K. Troost, M. van Asch, J. Jol, 2016, WOT Schelpdiermonitoring in de Nederlandse kustzone in 2016, Wageningen Marine Research, Wageningen Marine Research, Yerseke (Rapport/ WMR C093/15) – 35 p. <http://library.wur.nl/WebQuery/wurpubs/fulltext/393793>

Perdon, K. J., Troost, K., van Zwol, J., van Asch, M., & van der Pool, J. (2018). Schelpdierbestanden in de Nederlandse kustzone in 2018. Wageningen Marine Research, Yerseke. (Rapport CVO 18.010), 47 p., <https://doi.org/10.18174/456295>

Perdon, K. J., Perdon, K. J., Troost, K., Zwol, J. van, Asch, M. van, Pool, J. van der, Troost, K., Zwol, J. van, Asch, M. van, & Pool, J. van der. (2019). Schelpdierbestanden in de Nederlandse kustzone in 2019 (Ser. Cvo rapport, 19.010). Stichting Wageningen Research, Centrum voor Visserijonderzoek (CVO).
<https://doi.org/10.18174/497850>

Troost, K.; Perdon, K.J.; Jol, J.G.; Asch, M. van; Ende, D. van den, 2015, Bestanden van mesheften, halfgeknotte strandschelpen en andere schelpdieren in de Nederlandse kustwateren in 2015, IMARES, Yerseke (Rapport / IMARES C143/15) - 37 p. <http://library.wur.nl/WebQuery/wurpubs/fulltext/361567>

Troost, K., Perdon, K. J., van Zwol, J., Jol, J., & van Asch, M. (2017). Schelpdierbestanden in de Nederlandse kustzone in 2017. Wageningen Marine Research, Yerseke. (Rapport CVO 17.014) -38p., <https://doi.org/10.18174/423592>

Troost, K., Asch, M. van, Brummelhuis, E., Ende, D. van den, Es, Y. van, Perdon, K. J., Pool, J. van der, Zweeden, C. van, Zwol, J. (2021). Schelpdierbestanden in de Nederlandse kustzone, Waddenzee en zoute deltawateren in 2020 (Ser. Cvo rapport, 21.001). Stichting Wageningen Research, Centrum voor Visserijonderzoek (CVO). <https://doi.org/10.18174/538895>

Troost, K., Asch, M. van, Ende, D. van den, Es, Y. van, Perdon, K. J., Pool, J. van der, Suykerbuyk, W., Zweeden, C. van, Zwol, J.. (2022). Schelpdierbestanden in de nederlandse kustzone, waddenzee en zoute deltawateren in 2021 (Ser. Cvo rapport, 22.011). Stichting Wageningen Research, Centrum voor Visserijonderzoek (CVO). <https://doi.org/10.18174/565199>

Troost, K., Asch, M. van, Cornelisse, S., Glorius, S., Ende, D. van den, Es, Y. van, Keur, M., Perdon, K. J., Pool, J. van der, Suykerbuyk, W., Zweeden, C. van, Zwol, J. van, (2023). Schelpdierbestanden in de Nederlandse kustzone, Waddenzee en zoute deltawateren in 2022 (Ser. Cvo rapport, 23.009). Stichting Wageningen Research, Centrum voor Visserijonderzoek (CVO). <https://doi.org/10.18174/588755>

Troost, K., M. van Asch, D. van den Ende, et al. (2026). *Schelpdierbestanden in de Nederlandse kustzone, Waddenzee en zoute deltawateren in 2025*. (CVO rapport 25.024), Stichting Wageningen Research, Centrum voor Visserijonderzoek (CVO). <https://doi.org/10.18174/703655>.